

32
S 76

Cezar Stanciu

DEVOTAȚI

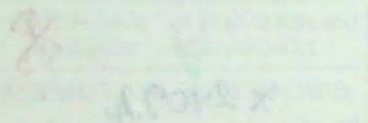
KREMLINULUI

ALINIAREA POLITICII EXTERNE

ROMÂNEȘTI LA CEA SOVIETICĂ ÎN ANII '50

Cezar Stanciu

DEVOTAȚI KREMLINULUI

aliniera politicii externe românești
la cea sovietică în anii '50

Cezar Stanciu

DEVOTAȚI KREMLINULUI

aliniera politicii externe românești
la cea sovietică în anii '50

Editura etatea
de Scaun

Referenți: prof. univ. dr. Ion Stanciu (conducător științific)
conf. univ. dr. Florin Anghel
prof. univ. dr. Ion Calafeteanu
prof. univ. dr. Marian Cojoc

Editor: Dan Iulian Mărgărit
Tehnoredactare: Claudiu Stan
Coperta: Andrei Mărgărit

Descrierea CIP Bibliotecii Naționale a României
STANCIU, CEZAR

Devotați Kremlinului : alinierea politicii externe
românești la cea sovietică în anii '50 / Cezar Stanciu ;
ed.: Dan Mărgărit. - Târgoviște : Cetatea de Scaun, 2008
Bibliogr.

ISBN 978-973-8966-67-3

I. Mărgărit, Dan (ed.)

327(498)

ISBN 978-973-8966-67-3

© Târgoviște, 2008,

Editura Cetatea de Scaun,

Tel./Fax.: 0245 218318;

www.cetateadescaun.ro

Cuprins

Introducere / 7

Semnificația subiectului / 7

Istoriografia problemei / 9

Sovietizarea României în contextul deteriorării

relațiilor internaționale după al doilea război mondial / 14

1. RPR și noua ordine mondială / 25

1.1. Premisele noii politici externe / 25

1.2. Transformarea aparatului diplomatic / 35

1.3. România și noul statut al Dunării / 45

1.4. România și Organizația Națiunilor Unite / 50

1.5. România și problema germană / 55

1.6. RPR și politica solidarității internaționale a statelor socialiste / 62

1.7. Participarea la Mișcarea Partizanii Păcii / 67

2. Cadrul general al relațiilor româno-sovietice / 71

2.1. Cadrul juridic al relațiilor dintre cele două state / 71

2.2. Coordonarea și subordonarea

în relațiile dintre elitele comuniste / 73

2.3. România și modelul bolșevic de construire a socialismului / 79

2.4. Raporturile PMR cu Biroul Informativ al Partidelor Comuniste / 86

2.5. Percepții și reacții la schisma sovieto-iugoslavă / 93

2.6. Tendințe noi în relațiile economice cu Uniunea Sovietică / 98

2.7. Noul Curs al lui Malenkov în România / 104

2.8. Între destindere și stabilitate: anii de incertitudini 1953-1956 / 112

2.9. PMR și revoluția maghiară din 1956 / 120

3. Relațiile RPR cu noile regimuri comuniste din Europa / 125

3.1. Relațiile cu Germania de Est / 125

3.2. Relațiile cu Cehoslovacia / 136

3.3. Relațiile cu Ungaria / 145

3.4. Relațiile cu Polonia / 158

3.5. Relațiile cu Bulgaria / 167

3.6. Relațiile cu Iugoslavia / 171

4. Reorientări în relațiile României cu țările occidentale / 177

4.1. Relațiile cu Franța / 177

4.2. Relațiile cu Marea Britanie / 197

4.3. Relațiile cu Italia / 214

4.4. Relațiile cu Belgia / 225

4.5. Relațiile cu Elveția / 231

4.6. Relațiile cu Germania de Vest / 235

4.7. Relațiile cu Statele Unite / 240

Concluzii / 245

Bibliografie / 251

Anexe / 257

Introducere

Semnificația subiectului

După al doilea război mondial, statele Europei Centrale și de Est au intrat în sfera de influență a Uniunii Sovietice, atât datorită intereselor de securitate speciale pe care le invoca Moscova în acest spațiu – și care au determinat urmărirea perseverentă a acestui obiectiv – cât și datorită interesului limitat manifestat de aliații occidentali față de aceste țări. Ele au parcurs un rapid proces de sovietizare, constând în impunerea forțată a modelului politic și socio-economic sovietic, model bazat pe ideologia marxist-leninistă și mai ales pe practicile politice staliniste. Implementarea modelului sovietic a fost efectuată la inițiativa și sub strictul control al Moscovei, prin intermediul partidelor comuniste, care au fost propulsate la putere printr-o serie întreagă de metode. Procesul de sovietizare a beneficiat de numeroase circumstanțe favorizante: prezența Armatei Roșii, drept instrument de forță, prăbușirea economică a acestor țări în urma lungilor ani de război și a ocupației străine, instabilitatea cadrului politico-instituțional care de multe ori a fost dominat în perioada interbelică de corupție și incompetență, și îndeosebi dezinteresul aliaților occidentali, care, în ciuda unor proteste formale, nu au întreprins măsuri serioase de blocare a procesului de sovietizare. Acest din urmă factor poate fi explicat atât prin absența instrumentelor de forță cu care să se poată interveni, cât și prin neînțelegerea deplină a naturii procesului de sovietizare din Europa răsăriteană. În această privință, se remarcă în mod deosebit precauția lui Stalin în primii ani postbelici față de susceptibilitățile aliaților, prin temperarea tonului comuniștilor locali și practicarea unei politici de front național în Europa Centrală și de Est. După 1948, ruptura care intervenise între Uniunea Sovietică devine tot mai acută și este asumată, la presiunile Moscovei, și de statele satelit.

Cercetărilor de până acum asupra perioadei – la care ne vom referi ulterior – au scos în evidență aplicarea fidelă a modelului sovietic în România de către regimul comunist, printr-un mimetism nediferențiat, în toate domeniile vieții politice și socio-economice. Am definit acest proces drept „alinieră” la politica Moscovei. Alinierea s-a realizat și în politica internă și în cea externă fără deosebire. Am delimitat însă spațiul politicii externe pentru a urmării cu mai multă atenție ce a însemnat propriu-zis alinierea în această privință. Scopul lucrării este deci acela de a analiza mecanismele prin care s-a realizat alinierea la nivelul politicii externe, dar și să descrie principalele episoade de politică externă dintre anii 1948-1956, pentru a descoperi particularitățile și diferența care dau specificul concret și obligatoriu oricărui fenomen.

Acest studiu urmărește, în consecință, dinamica internă a manifestărilor regimului din România pe plan extern, în perioada 1948-1956, pentru a releva aspectele multiple și articulațiile subordonării la nivelul relațiilor externe. Politica externă și poziția internațională a țării au fost condiționate în perioada de referință de